

Spørsmål og svar – Berner for Framtida

Hva er Berner for Framtida (BFF)?

BFF er en komité under Norsk Berner Sennenhundklubb (NBSK) som skal arbeide for bærekraftig avl av berner sennenhund. BFF ble igangsatt av NBSK på initiativ fra NKK, etter møte med klubbens oppdrettere i januar 2025. Det hele startet med en kartlegging av den genetiske innavlsgraden/COI av et variert utvalg av den norske populasjonen. Resultatet bekreftet tidligere dokumentasjon på svært høy COI i rasen. Sammen med de konstaterte alvorlige helseutfordringene, gjorde dette det mer tydelig at et kontrollert krysningsprogram er den eneste løsningen for bærekraftig avl av berner sennenhund. Dette vil være avgjørende for å øke den genetiske variasjonen i rasen og forbedre helse, fertilitet og levealder.

Når kartleggingen var klar og resultatet forelå, ønsket NKK å prioritere berner sennen og NBSK i sitt arbeid med nye avlsprogram. NKK var da tydelige på at de ville implementere et langsiktig krysningsprogram inn i avlsprogrammet for rasen.

Det er NKKs hovedstyre sitt ansvar å utarbeide avlsprogrammene. De skal sikre at avlsprogrammet tilfredsstiller kravene i forskriften om hundeavl og at all avl skjer innenfor rammene av norsk lov.

NBSK som raseklubb er ansvarlig for å forvalte avlsprogrammet.

Kilder:

<https://www.nkk.no/helse/avlsprogrammene/article-5834>

<https://www.mattilsynet.no/dyr/kjaeledyr/hund/hundeavl>

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10048372/>

Hvorfor trenger bernereren et krysningsprogram?

Forskning viser ekstremt høy innavlsgrad/COI hos berner sennenhund, samt lav genetisk variasjon og høy forekomst av kreft og fertilitetsproblemer. Dette kan ikke løses innenfor rasens genpool, da den genetiske variasjonen er for lav. Fortsatt avl i en lukket stambok vil kun øke innavlsgraden ytterligere. Selv med internasjonalt samarbeid og god utnyttelse av genpoolen vil man ikke kunne oppnå reduksjon av rasens innavlsgrad.

Kilde:

[Manage and maintain genetic diversity | The Royal Kennel Club](https://www.instituteofcaninebiology.org/blog/the-5-most-important-things-to-know-about-cross-breeding)

<https://www.instituteofcaninebiology.org/blog/the-5-most-important-things-to-know-about-cross-breeding>

Kan man ikke hente “nytt blod” fra utlandet i stedet for å krysse inn en annen rase?

Nei, det er dessverre ikke mulig.

Alle tilgjengelige genetiske data viser at berner sennenhunder over hele verden er svært nært beslektet, uansett hvilket land de kommer fra. Den store internasjonale studien fra 2023 (Letko et al.) viste at:

- Bernere fra Europa og USA har samme genetiske flaskehalser
- De har samme høye innavlsgrad
- De deler de samme kreftrelaterte risikogenene
- De har kun to mitokondrie haplotyper globalt

- De har store, fikserte ROH-regioner som begrenser genetisk variasjon

Det betyr at en berner fra USA, Sverige, Sveits eller Frankrike genetisk sett er nesten identisk med en norsk berner.

Å importere hunder fra utlandet gir derfor ikke ny genetisk variasjon — det flytter bare på de samme genene vi allerede har.

For å faktisk få nytt blod må vi hente gener utenfor rasen, fra hunder som:

- har god helse
- har stabilt temperament mest mulig lik en ideell berner sennenhund
- har tilsvarende bakgrunn/bruksområde
- ikke har histiocytært sarkom/"bernerkreft" i samme omfang
- er genetisk tilstrekkelig forskjellige

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10048372/>

Vil berneren forandre seg?

Nei og ja, målet er å bevare rasetypen, men samtidig redusere innavlsgraden og på den måten forbedre rasens helse, levealder og fertilitet.

Utvalgte avlsdyr fra krysningskullene krysses tilbake med berner sennenhund i flere generasjoner. Helse, eksteriør og temperament vil monitoreres nøye. Målet er en berner i temperament og utseende, men med genetisk bidrag fra flere donorraser. Slik vil rasen få høyere genetisk variasjon og dermed mindre risiko for innavlsrelaterte sykdommer og lidelser, samt få forbedret fertilitet og evne til å føde selv.

<http://berner-sennen.no/wp-content/uploads/2025/10/bff-statistikk-levealder-osv-nebbenes-okt-2025.pdf>

Hvilke raser brukes?

Landseer, newfoundlandshund, leonberger, old english sheepdog og bearded collie. I tillegg vil det etter hvert kunne brukes hunder fra LeoGen-prosjektet.

Alle disse rasene er vurdert mot mentalitetsprofil som er mest mulig lik bernerens (Bph), opprinnelse, helsestatus, og genetisk avstand til berner sennenhunden.

<http://berner-sennen.no/wp-content/uploads/2025/12/registreringstall-sverige-og-bph-pa-berner-og-mulige-kryssningsraser-1.pptx>

<https://www.instituteofcaninebiology.org/blog/new-insights-into-the-development-of-dog-breeds>

Hvordan velges donorindivider?

Alle må oppfylle sin egen rases helsekrav og være funksjonelt friske, fysisk og mentalt.

Donorindividet må gjerne ha mange avkom fra før, slik vil vi som oppdrettere ha mer informasjon som kan ha betydning for utvelgelsen. Utover dette bør oppdretter med hjelp av BFF/HAK også kartlegge helse og dødsårsaker hos donorindividets nærmeste slekt.

DNA-tester med tanke på innavl og genetisk variasjon hos individet kan gi ytterligere informasjon som kan ha betydning for en tenkt krysningskombinasjon. BFF kan bistå i avlssaker og paringer skal godkjennes av NBSK.

<http://berner-sennen.no/wp-content/uploads/2025/08/berner-for-framtida-presentasjon-pdf.pdf>

Hvordan registreres valpene født i krysningskull?

Alle valper innen krysningsprogrammet blir registrert i NKKs ANO-register som berner sennenhund. NKK registrerer kun kull som på forhånd har blitt godkjent og attestert av NBSK og som oppfyller helsekravene satt for berner sennen og donorrasen.

<http://berner-sennen.no/wp-content/uploads/2025/10/nkk-sideregister-innkryssning-nebbenes-okt-2025.pdf>

Kan ANO-registerte bernere brukes i avl?

Ja, men kun etter godkjenning av NBSK, og etter at alle helseundersøkelser som er påkrevet for berner sennen er gjennomført og oppfylt.

Kan bernere som er registrert i ANO-registeret stilles ut på utstilling?

Ja, de har akkurat de samme rettighetene som bernere registrert i NO-register bortsett fra at de ikke kan motta CACIB.

Hva betyr dette for valpekjøpere?

Valpene som er født under krysningsprogrammet og registrert i ANO-registeret følges tett, mht. helse, temperament og eksteriør. Disse hundene er viktige for rasens framtid. Det er viktig at ANO-registrerte hannhunder og tisper brukes i avl om de oppfyller kravene for avl. Valpekjøperne må svare på digitale spørreskjemaer som NKK/NBSK sender ut jevnlig for å kontrollere statusen på disse valpene.

Alle ekstra helseundersøkelser som kan bli påkrevet utenom HD og AD røntgen, påkostes av raseklubben.

Alle hunder innen krysningsprogrammet skal gjennomgå eksteriørbeskrivelse i regi av NBSK og må bidra med blodprøver/svaberprøver til NMBUs Berner For Framtida - Biobank.

Hva betyr dette for oppdrettere?

Oppdrettere vil få veiledning, klare kriterier, felles kontrakter og støtte gjennom hele prosessen.

Oppdrettere som deltar i krysningsprogrammet må skrive under en avtale med NBSK som vil regulere kostnader og ansvarsfordeling. Denne avtalen innebærer blant annet at oppdretteren plikter å gi fra seg eierinfo på krysningsvalpene, i tillegg til å rapportere all informasjon om helse og temperament på avlsdyr og deres avkom.. En slik avtale kan også innebære at NBSK bidrar til utgifter knyttet spesifikt til krysningsprogrammet som f.eks. DNA- testing og eksteriørbeskrivelse.

Jeg vil kjøpe en valp fra krysningskull. Hvordan finner jeg info om planlagte kull?

Alle kull i krysningsprosjektet, både planlagte og fødte, vil finnes på NBSKs hjemmeside under Berner For Framtida.

Jeg vil delta i krysningsprogrammet som oppdretter. Hvordan setter jeg i gang med å planlegge et krysningskull?

Ta kontakt med BFF for rådgivning og nærmere informasjon.

Hvor kan jeg følge krysningsprogrammet?

På NBSKs nettsider, BFF siden og prosjektets Facebook-side.
